

Lapin hyvinvointialueen aluehallitus**Ote**

LAPHA/164/00.00.01.00/2022

166 § Vaikuttamistoimielimien nimeäminen ja toimintaedellytykset

Lapin hyvinvointialueen aluehallitus 166 § 29.6.2022

Vastuuvalmistelijat Mirja Kangas ja Leena Karjalainen

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 29 §:n mukaisesti hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 32 §:n mukaisesti aluehallituksen on asetettava:

- nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi,
- hyvinvointialueen vanhusneuvosto ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi sekä
- hyvinvointialueen vammaisneuvosto vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi.

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 32 §:n mukaisesti vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Tämän lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita myös muita henkilöitä.

Vaikuttamistoimielinten toiminnan toimintaedellytyksistä huolehtii aluehallitus. Vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä lasten ja nuorten, ikääntyneen väestön tai vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Vaikuttamistoimielinten toiminta käynnistyy syksyllä 2022. Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet aloittavat toimintasäännösluonnoksen käsittelyn syksyllä 2022. Vaikuttamistoimielimillä on mahdollisuus esittää toimintasäännössä aluehallitukselle vaikuttamistoimielimeen nimettäväksi myös muita henkilöitä ja asiantuntijoita huomioiden kunkin vaikuttamistoimielimen luonne. Vaikuttamistoimielimien käsittelyn jälkeen toimintasäännöt viedään aluehallituksen päätettäväksi. Lapin hyvinvointialueen vanhus- ja vammaisneuvostojen sekä nuorisovaltuuston alustavat toimintasääntöluonnokset ovat esityslistan liitteenä.

Lapin hyvinvointialueen aluehallitus**Ote**

Litteet

Toimintasääntö nuorisovaltuusto luonnos
Toimintasääntö vammaisneuvosto luonnos
Toimintasääntö vanhusneuvosto luonnos
Vaikuttamistoimielinten nimeämispyyntö luonnos

Esitys**Vt. hyvinvointialuejohtaja**

Aluehallitus päättää

1. pyytää kuntia nimeämään kunkin kunnan vaikuttamistoimielimestä, joita ovat nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto, jäsenen Lapin hyvinvointialueen nuorisovaltuustoon, vammaisneuvostoon ja vanhusneuvostoon;
2. pyytää Saamelaiskäräjiä nimeämään vastaavista toimielimistä jäsenen Lapin hyvinvointialueen nuorisovaltuustoon, vammaisneuvostoon ja vanhusneuvostoon;
3. että esitykset vammaisneuvostoon ja vanhusneuvostoon nimettävistä henkilöistä pyydetään 30.8.2022 mennessä sekä nuorisovaltuustoon nimettävistä henkilöistä 10.10.2022 mennessä Lapin hyvinvointialueen kirjaamoon, lapinhyvinvointialue@lapha.fi;
4. pyytää kuntien sekä saamelaiskäräjien nuorisovaltuustoja, vammaisneuvostoja ja vanhusneuvostoja tai vastaavia vaikuttamistoimielimiä kommentoimaan alustavia toimintasääntöluonnoksia Lapin hyvinvointialueen vastaavien toimielinten käynnistämisen tueksi;
5. todeta, että hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet aloittavat toimintasääntöluonnoksen käsittelyn syksyllä 2022 ja pyydetyt kommentit huomioidaan asian valmistelussa;
6. että kommentit hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimien toimintasääntö- luonnoksista pyydetään 15.9.2022 mennessä Lapin hyvinvointialueen kirjaamoon lapinhyvinvointialue@lapha.fi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Lisätietoja

Heljä Rahikkala, osallisuusasiantuntija
helja.rahikkala@lapha.fi
p. 040 670 4054

Täytäntöönpano

ote Lapin hyvinvointialueen kunnat ja Saamelaiskäräjät

**Otteen oikeaksi
todistaa**

Jaana Juntikka, hallintosihteeri, LPSHP 4.7.2022

Lapin hyvinvointialueen aluehallitus
Ote

Lapin hyvinvointialueen aluehallitus**Ote**

OIKAISUVAATIMUSOHJEET**Muutoksenhakukielto**

Päätöksestä ei saa tehdä hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) § mukaan oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

**Oikaisuvaatimus-
viranomaisen**

Pöytäkirja nähtävänä lapha.fi 4.7.2022

Tiedoksianto

Asianosaiset: Lapin hyvinvointialueen kunnat, Saamelaiskäräjät

Annettu tiedoksi sähköisesti

Päivämäärä: 4.7.2022

Vastaanottajat:Lapin hyvinvointialue

Lapin hyvinvointialueen nuorisovaltuuston toimintasääntö

LUONNOS

1. Toiminta-ajatus ja periaatteet

Hyvinvointialueen nuorisovaltuusto on aluehallituksen asettama nuorten vaikuttamistoimielin Lapin alueella. Aluehallitus asettaa nuorisovaltuuston toimikaudeksi kerrallaan. Hyvinvointialueen nuorisovaltuuston tavoitteena on tuoda nuorten näkökulmaa hyvinvointialueen päätöksentekoon ja toimintaan samalla edistään nuorten hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32§).

Hyvinvointialueen nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä vastaa Lapin hyvinvointialueen aluehallitus tämän toimintasäännön mukaisesti. Lapin hyvinvointialueen nuorisovaltuusto voi tehdä yhteistyötä muiden organisaatioiden kanssa sekä ottaa kantaa muiden organisaatioiden hallinnon alla oleviin asioihin oman toimintasuunnitelman ja kiinnostuksen mukaisesti.

2. Nuorisovaltuuston valitseminen

Nuorisovaltuuston asema

Nuorisovaltuusto on aluehallituksen alainen, puoluepoliittisesti sekä uskonnollisesti sitoutumaton. Nuorisovaltuustolle tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä nuorten sekä heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielin tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32§).

Nuorisovaltuuston kokoonpano ja valintamenettely

Lapin hyvinvointialueen nuorisovaltuusto koostuu hakuajankohtana 13–21 vuotiaista lappilaisista nuorista. Nuorisovaltuuston jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan yksi edustaja. Lisäksi saamelaiskäräjiä pyydetään nimeämään vastaavasta vaikuttamistoimielimestä edustaja hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimeen. Vaikuttamistoimielimeen voidaan valita myös muita henkilöitä. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32§).

Nuorisovaltuustoon voidaan valita kuntien toimielimistä nimettyjen jäsenten sekä saamelaiskäräjien nimeämän jäsenen lisäksi 4–5 jäsentä avoimen haun kautta. Avoimen haun toteutus kuvataan kohdassa nuorisovaltuuston toiminnan käynnistäminen. Avoimessa haussa on tärkeää painottaa sitä, että nuorten ääni tulee kattavasti esiin. Avoimesta hausta viestitään monikanavaisesti niin, että hakijoita saadaan ryhmistä, jotka eivät kunnallisten toimielinten kautta tule kuulluksi. Avoimen haun kautta tulleet hakemukset käsitellään anonyymisti kunnallisten nuorisovaltuustojen sekä saamelaiskäräjien valitsemien edustajien toimesta.

Nuorisovaltuustoon voidaan valita kuntien toimielimistä nimettyjen jäsenten sekä saamelaiskäräjien nimeämän jäsenen lisäksi xxxxxx. Nuorisovaltuustoon voi kuulua myös edustajia hyvinvointialueen viranhaltijoista ja toimielimistä.

Nuorisovaltuuston toiminnan käynnistäminen:

- 1) Aluehallitus antaa nimeämispyyntöä kuntien kirjaamojen kautta kuntien hallituksille, jotka tiedottavat ja laittavat nimeämispyyntöä edelleen kuntien nuorisovaltuustoille. Kuntien nuorisovaltuustot valitsevat edustajansa hyvinvointialueen nuorisovaltuustoon. Vastaava menettely on saamelaiskäräjien osalta ja saamelaiskäräjiä pyydetään nimeämään edustaja nuorisovaltuustoon vastaavasta vaikuttamistoimielimestä.
- 2) Muiden jäsenten valinta valmistellaan osana toimintasäännön valmistelua ja hyvinvointialueen toimintaa.
- 3) Vaikuttamistoimielin kokoontuu ja järjestäytyy sekä valitsee joukostaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Nuorisovaltuusto valmistelee avoimessa haussa haettavien edustajien kriteerit, hakuilmoituksen, tiedottamisen hyvinvointialueen viestinnän avulla sekä suorittaa valinnat anonyymien hakemusten joukosta. Hyvinvointialueen ohjaajalla/vastuuhenkilöllä on tieto hakijoista ja yhteystiedoista.
- 4) Aluehallitus hyväksyy toimintasäännön.
- 5) Hyvinvointialueen nuorisovaltuusto voi halutessaan pyytää toiminnalleen kummijäsenen muista organisaatioista.
- 6) Mikäli kunnallisen nuorisovaltuuston edustaja luopuu tehtävästä kesken kauden, niin uuden edustajan loppukaudeksi valitsee kyseinen kunnallinen nuorisovaltuusto omasta joukostaan.
- 7) Hyvinvointialueen nuorisovaltuustoon valittu edustaja voi toimia kunnallisen nuorisovaltuuston edustajana. Tällöin yhteydenpidosta kunnalliseen nuorisovaltuustoon on sovittava erikseen.

3. Toimikausi

Hyvinvointialueen nuorisovaltuuston toimikausi on kaksi vuotta. Tällä käytännöllä huomioidaan kuntien nuorisovaltuustojen tai vaikuttamisryhmien toimikaudet sekä nuorten elämäntilanteiden vaihtuvuus.

4. Nuorisovaltuuston järjestäytyminen

Nuorisovaltuuston esittelijän, valmistelijan/suunnittelijan/sihteerin määrää xxxx.

Hyvinvointialueen nuorisovaltuuston kutsuu järjestäytymiskokoukseen nuorisovaltuustotoiminnasta vastaava viranhaltija.

Nuorisovaltuuston puheenjohtajisto (puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja) valitaan järjestäytymiskokouksessa.

5. Kokouskäytännöt

Nuorisovaltuuston kokouksissa noudatetaan pääosin Lapin hyvinvointialueen hallintosäännön kokousmenettelyä koskevia määräyksiä.

Kokousaika ja -paikka

Lapin hyvinvointialueen nuorisovaltuustolla on vuoden aikana vähintään 4 kokousta. Nuorisovaltuusto päättää kokoustensa ajan ja paikan.

Kokouksen päätösvaltaisuus

Nuorisovaltuusto päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä yli puolet jäsenistä on läsnä.

Kokouksen koolle kutsuminen

Nuorisovaltuuston kutsuu koolle puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouksutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokous on kutsuttava koolle vähintään viikkoa ennen kokousta. Esityslista lähetetään kokouksutsun yhteydessä. Kokouksutsu lähetetään jäsenille sekä muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, toimielimen päättämällä tavalla.

Kokouksen pitäminen

Kokouksen esittelijänä ja valmistelijana/suunnittelijana/sihteerinä toimivat hyvinvointialueelta nimetyt viranhaltijat/työntekijät.

Kokous voidaan pitää myös sähköisesti tai hybridimallilla. Hyvinvointialue osoittaa nuorisovaltuuston toiminnalle esteettömät kokoustilat (sähköisten kokousten mahdollistaminen, hybriditilat tms.). Mikäli kokoukset vaativat sähköisiä laitteita, niin hyvinvointialue varmistaa ne osallistujille sekä kouluttaa niiden käyttöön. Hyvinvointialue vastaa kokouksista aiheutuneista kustannuksista.

Nuorisovaltuuston esityslistat ja pöytäkirjat viedään hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmään. Sieltä materiaalit julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla. Kokousmateriaalit toimitetaan jäsenille toimielimen sopimalla tavalla.

Kokouskäytännöistä sovitaan tarkemmin nuorisovaltuuston järjestäytymiskokouksessa.

6. Kokouspalkkiot ja matkakustannukset

Hyvinvointialueen valmisteltava asia.

7. Tehtävät ja toimenkuvat

Hyvinvointialueen nuorisovaltuusto

- 1) Lisää maakunnan nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia maakunnallisessa päätöksenteossa sekä vanhuksia koskeissa palveluissa yli organisaatorajojen.
- 2) Tukee yhteistyötä Lapin kuntien ja niiden nuorisovaltuustojen välillä.
- 3) Kokoaa alueensa nuorten näkemyksiä esimerkiksi kyselyillä, järjestämällä tapaamisia ja jalkautumalla oppilaitoksiin ja nuorten palvelupisteisiin. Hyvinvointialueen nuorisovaltuusto kokoaa aineistoa kannanotoiksi, esityksiksi tai aloitteiksi eteenpäin vietäväksi. Tässä yhteydessä nuorisovaltuusto voi kutsua nuorisovaltuustoon eri osa-alueiden asiantuntijoita.
- 4) Pitää yhteyttä hyvinvointialueen päättäjiin, viranhaltijoihin ja työntekijöihin sekä maakunnan muihin viranomaisiin lisätäkseen yhteistyötä ja suoria vaikuttamismahdollisuuksia.
- 5) Laatii vuosittain toimintasuunnitelman ja sen mukaisen talousarvion, joka hyväksytään hyvinvointialueen seuraavan vuoden talousarvion osana.
- 6) Antaa toiminnastaan toimintakertomuksen, jossa toteutettu toiminta kuvataan aluehallitukselle.

- 7) Laatii viestintäsuunnitelman, joka päivitetään säännöllisesti. Viestintäsuunnitelmassa nuorisovaltuusto sopii viestintäkanavat ja viestintävastuut.
- 8) Voi nimetä edustajansa hyvinvointialueen muihin toimielimiin puhe- ja läsnäolo-oikeudella hallintosäännön mukaisesti.
- 9) Voi nimetä pyydettyä edustajansa alueen eri työryhmiin.

Lapin hyvinvointialue

- 1) Osoittaa toimintamäärärahat toimintasuunnitelman mukaisesti nuorisovaltuuston toimintaan.
- 2) Tukee ja ohjaa toimintaa muun muassa:
 - nimeää nuorisovaltuuston toimintaan vastuuhenkilöt hyvinvointialueelta
 - järjestää tarvittaessa myös perehdytystä, koulutusta ja neuvontaa toiminnan tueksi.
- 3) Varmistaa, että nuorten näkemyksen kysyminen tehdään luontevaksi osaksi aluehallituksen, aluevaltuuston ja toimielinten työtä.

8. Voimaantulo

Tämä toimintasääntö tulee voimaan sen jälkeen, kun nimetty hyvinvointialueen nuorisovaltuusto on käsitellyt toimintasäännön ja aluehallitus on päättänyt toimintasäännöstä.

Lapin hyvinvointialueen vammaisneuvoston toimintasääntö

LUONNOS

1. Toiminta-ajatus ja periaatteet

Hyvinvointialueen vammaisneuvosto on aluehallituksen asettama vammaisten henkilöiden vaikuttamistoimielin Lapin alueella. Aluehallitus asettaa vammaisneuvoston toimikaudeksi kerrallaan. Hyvinvointialueen vammaisneuvoston tavoitteena on tuoda vammaisten henkilöiden näkökulmaa hyvinvointialueen päätöksentekoon ja toimintaan samalla edistäen vammaisten henkilöiden hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32§).

Hyvinvointialueen vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä vastaa Lapin hyvinvointialueen aluehallitus tämän toimintasäännön mukaisesti. Lapin hyvinvointialueen vammaisneuvosto voi tehdä yhteistyötä muiden organisaatioiden kanssa sekä ottaa kantaa muiden organisaatioiden hallinnon alla oleviin asioihin oman toimintasuunnitelman ja kiinnostuksen mukaisesti.

2. Vammaisneuvoston valitseminen

Vammaisneuvoston asema

Vammaisneuvosto on aluehallituksen alainen, puoluepoliittisesti sekä uskonnollisesti sitoutumaton. Vammaisneuvostolle tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä vammaisten henkilöiden sekä heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32§).

Vammaisneuvoston kokoonpano ja valintamenettely

Lapin hyvinvointialueen vammaisneuvosto koostuu lappilaisista vammaisista henkilöistä. Vammaisneuvoston jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan yksi edustaja. Lisäksi saamelaiskäräjiä pyydetään nimeämään vastaavasta vaikuttamistoimielimestä edustaja hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimeen. Vaikuttamistoimielimeen voidaan valita myös muita henkilöitä. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32§).

Vammaisneuvostoon voidaan valita kuntien toimielimistä nimettyjen jäsenten sekä saamelaiskäräjien nimeämän jäsenen lisäksi xxxxxx. Vammaisneuvostoon voi kuulua myös edustajia hyvinvointialueen viranhaltijoista ja toimielimistä.

Vammaisneuvoston toiminnan käynnistäminen:

- 1) Aluehallitus antaa nimeämispyyntön kuntien kirjaamojen kautta kuntien hallituksille, jotka tiedottavat ja laittavat nimeämispyyntön edelleen kuntien vammaisneuvostolle. Kuntien vammaisneuvostot valitsevat edustajansa hyvinvointialueen vammaisneuvostoon. Vastaava menettely on saamelaiskäräjien osalta ja saamelaiskäräjiä pyydetään nimeämään edustaja vammaisneuvostoon vastaavasta vaikuttamistoimielimestä.
- 2) Muiden jäsenten valinta valmistellaan osana toimintasäännön valmistelua ja hyvinvointialueen toimintaa.

- 3) Vaikuttamistoimielin kokoontuu ja järjestäytyy sekä valitsee joukostaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.
- 4) Aluehallitus hyväksyy toimintasäännön.
- 5) Hyvinvointialueen vammaisneuvosto voi halutessaan pyytää toiminnalleen kummijäsenen muista organisaatioista.
- 6) Mikäli kunnallisen vammaisneuvoston edustaja luopuu tehtävästä kesken kauden, niin uuden edustajan loppukaudeksi valitsee kyseinen kunnallinen vammaisneuvosto omasta joukostaan.
- 7) Hyvinvointialueen vammaisneuvostoon valittu edustaja voi toimia kunnallisen vammaisneuvoston edustajana. Tällöin yhteydenpidosta kunnalliseen vammaisneuvostoon on sovittava erikseen.

3. Toimikausi

Hyvinvointialueen vammaisneuvoston toimikausi on valtuustokausi.

4. Vammaisneuvoston järjestäytyminen

Vammaisneuvoston esittelijän, valmistelijan/suunnittelijan/sihteerin määrää xxxx.

Hyvinvointialueen vammaisneuvoston kutsuu järjestäytymiskokoukseen vammaisneuvostotoiminnasta vastaava viranhaltija.

Vammaisneuvoston puheenjohtajisto (puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja) valitaan järjestäytymiskokouksessa.

5. Kokouskäytännöt

Vammaisneuvoston kokouksissa noudatetaan pääosin Lapin hyvinvointialueen hallintosäännön kokousmenettelyä koskevia määräyksiä.

Kokousaika ja -paikka

Lapin hyvinvointialueen vammaisneuvostolla on vuoden aikana vähintään 4 kokousta. Vammaisneuvosto päättää kokoustensa ajan ja paikan.

Kokouksen päätösvaltaisuus

Vammaisneuvosto päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä yli puolet jäsenistä on läsnä.

Kokouksen koolle kutsuminen

Vammaisneuvoston kutsuu koolle puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokous on kutsuttava koolle vähintään viikkoa ennen kokousta. Esityslista lähetetään kokouskutsun yhteydessä. Kokouskutsu lähetetään jäsenille sekä muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, toimielimen päättämällä tavalla.

Kokouksen pitäminen

Kokouksen esittelijänä ja valmistelijana/suunnittelijana/sihteerinä toimivat hyvinvointialueelta nimetyt viranhaltijat/työntekijät.

Kokous voidaan pitää myös sähköisesti tai hybridimallilla. Hyvinvointialue osoittaa vammaisneuvoston toiminnalle esteettömät kokoustilat (sähköisten kokousten mahdollistaminen, hybriditilat tms.). Mikäli kokoukset vaativat sähköisiä laitteita, niin hyvinvointialue varmistaa ne osallistujille sekä kouluttaa niiden käyttöön. Hyvinvointialue vastaa kokouksista aiheutuneista kustannuksista.

Vammaisneuvoston esityslistat ja pöytäkirjat viedään hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmään. Sieltä materiaalit julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla. Kokousmateriaalit toimitetaan jäsenille toimielimen sopimalla tavalla.

Kokouskäytännöistä sovitaan tarkemmin vammaisneuvoston järjestäytymiskokouksessa.

6. Kokouspalkkiot ja matkakustannukset

Hyvinvointialueen valmisteltava asia.

7. Tehtävät ja toimenkuvat

Hyvinvointialueen vammaisneuvosto

- 1) Lisää maakunnan vammaisten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia maakunnallisessa päätöksenteossa sekä vammaisia koskevissa palveluissa yli organisaatorajojen.
- 2) Tukee yhteistyötä Lapin kuntien ja niiden vammaisneuvostojen välillä.
- 3) Kokoaa alueensa vammaisten näkemyksiä esimerkiksi kyselyillä, järjestämällä tapaamisia ja jalkautumalla oppilaitoksiin ja vammaisten palvelupisteisiin. Hyvinvointialueen vammaisneuvosto kokoaa aineistoa kannanotoiksi, esityksiksi tai aloitteiksi eteenpäin vietäväksi. Tässä yhteydessä vammaisneuvosto voi kutsua vammaisneuvostoon eri osa-alueiden asiantuntijoita.
- 4) Pitää yhteyttä hyvinvointialueen päättäjiin, viranhaltijoihin ja työntekijöihin sekä maakunnan muihin viranomaisiin lisätäkseen yhteistyötä ja suoria vaikuttamismahdollisuuksia.
- 5) Laatii vuosittain toimintasuunnitelman ja sen mukaisen talousarvion, joka hyväksytään hyvinvointialueen seuraavan vuoden talousarvion osana.
- 6) Antaa toiminnastaan toimintakertomuksen, jossa toteutettu toiminta kuvataan aluehallitukselle.
- 7) Laatii viestintäsuunnitelman, joka päivitetään säännöllisesti. Viestintäsuunnitelmassa vammaisneuvosto sopii viestintäkanavat ja viestintävastuut.
- 8) Voi nimetä edustajansa hyvinvointialueen muihin toimielimiin puhe- ja läsnäolo-oikeudella hallintosäännön mukaisesti.
- 9) Voi nimetä pyydettyä edustajansa alueen eri työryhmiin.

Lapin hyvinvointialue

- 1) Osoittaa toimintamäärärahat toimintasuunnitelman mukaisesti vammaisneuvoston toimintaan.
- 2) Tukee ja ohjaa toimintaa muun muassa:
 - o nimeää vammaisneuvoston toimintaan vastuuhenkilöt hyvinvointialueelta
 - o järjestää tarvittaessa myös perehdytystä, koulutusta ja neuvontaa toiminnan tueksi.
- 3) Varmistaa, että vammaisten näkemyksen kysyminen tehdään luontevaksi osaksi aluehallituksen, aluevaltuuston ja toimielinten työtä.

8. Voimaantulo

Tämä toimintasääntö tulee voimaan sen jälkeen, kun nimetty hyvinvointialueen vammaisneuvosto on käsitellyt toimintasäännön ja aluehallitus on päättänyt toimintasäännöstä.

Lapin hyvinvointialueen vanhusneuvoston toimintasääntö

LUONNOS

1. Toiminta-ajatus ja periaatteet

Hyvinvointialueen vanhusneuvosto on aluehallituksen asettama vanhusten vaikuttamistoimielin Lapin alueella. Aluehallitus asettaa vanhusneuvoston toimikaudeksi kerrallaan. Hyvinvointialueen vanhusneuvoston tavoitteena on tuoda vanhusten näkökulmaa hyvinvointialueen päätöksentekoon ja toimintaan samalla edistäen vanhusten hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32§).

Hyvinvointialueen vanhusneuvoston toimintaedellytyksistä vastaa Lapin hyvinvointialueen aluehallitus tämän toimintasäännön mukaisesti. Lapin hyvinvointialueen vanhusneuvosto voi tehdä yhteistyötä muiden organisaatioiden kanssa sekä ottaa kantaa muiden organisaatioiden hallinnon alla oleviin asioihin oman toimintasuunnitelman ja kiinnostuksen mukaisesti.

2. Vanhusneuvoston valitseminen

Vanhusneuvoston asema

Vanhusneuvosto on aluehallituksen alainen, puoluepoliittisesti sekä uskonnollisesti sitoutumaton. Vanhusneuvostolle tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä vanhusten sekä heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32§).

Vanhusneuvoston kokoonpano ja valintamenettely

Lapin hyvinvointialueen vanhusneuvosto koostuu lappilaisista vanhuksista. Vanhusneuvoston jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan yksi edustaja. Lisäksi saamelaiskäräjiä pyydetään nimeämään vastaavasta vaikuttamistoimielimestä edustaja hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimeen. Vaikuttamistoimielimeen voidaan valita myös muita henkilöitä. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32§).

Vanhusneuvostoon voidaan valita kuntien toimielimistä nimettyjen jäsenten sekä saamelaiskäräjien nimeämän jäsenen lisäksi xxxxxx. Vanhusneuvostoon voi kuulua myös edustajia hyvinvointialueen viranhaltijoista ja toimielimistä.

Vanhusneuvoston toiminnan käynnistäminen:

- 1) Aluehallitus antaa nimeämispyyntön kuntien kirjaamojen kautta kuntien hallituksille, jotka tiedottavat ja laittavat nimeämispyyntön edelleen kuntien vanhusneuvostoille. Kuntien vanhusneuvostot valitsevat edustajansa hyvinvointialueen vanhusneuvostoon. Vastaava menettely on saamelaiskäräjien osalta ja saamelaiskäräjiä pyydetään nimeämään edustaja vanhusneuvostoon vastaavasta vaikuttamistoimielimestä.
- 2) Muiden jäsenten valinta valmistellaan osana toimintasäännön valmistelua ja hyvinvointialueen toimintaa.

- 3) Vaikuttamistoimielin kokoontuu ja järjestäytyy sekä valitsee joukostaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.
- 4) Aluehallitus hyväksyy toimintasäännön.
- 5) Hyvinvointialueen vanhusneuvosto voi halutessaan pyytää toiminnalleen kummijäsenen muista organisaatioista.
- 6) Mikäli kunnallisen vanhusneuvoston edustaja luopuu tehtävästä kesken kauden, niin uuden edustajan loppukaudeksi valitsee kyseinen kunnallinen vanhusneuvosto omasta joukostaan.
- 7) Hyvinvointialueen vanhusneuvostoon valittu edustaja voi toimia kunnallisen vanhusneuvoston edustajana. Tällöin yhteydenpidosta kunnalliseen vanhusneuvostoon on sovittava erikseen.

3. Toimikausi

Hyvinvointialueen vanhusneuvoston toimikausi on valtuustokausi.

4. Vanhusneuvoston järjestäytyminen

Vanhusneuvoston esittelijän, valmistelijan/suunnittelijan/sihteerin määrää xxxx.

Hyvinvointialueen vanhusneuvoston kutsuu järjestäytymiskokoukseen vanhusneuvostotoiminnasta vastaava viranhaltija.

Vanhusneuvoston puheenjohtajisto (puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja) valitaan järjestäytymiskokouksessa.

5. Kokouskäytännöt

Vanhusneuvoston kokouksissa noudatetaan pääosin Lapin hyvinvointialueen hallintosäännön kokousmenettelyä koskevia määräyksiä.

Kokousaika ja -paikka

Lapin hyvinvointialueen vanhusneuvostolla on vuoden aikana vähintään 4 kokousta. Vanhusneuvosto päättää kokoustensa ajan ja paikan.

Kokouksen päätösvaltaisuus

Vanhusneuvosto päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä yli puolet jäsenistä on läsnä.

Kokouksen koolle kutsuminen

Vanhusneuvoston kutsuu koolle puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokous on kutsuttava koolle vähintään viikkoa ennen kokousta. Esityslista lähetetään kokouskutsun yhteydessä. Kokouskutsu lähetetään jäsenille sekä muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, toimielimen päättämällä tavalla.

Kokouksen pitäminen

Kokouksen esittelijänä ja valmistelijana/suunnittelijana/sihteerinä toimivat hyvinvointialueelta nimetyt viranhaltijat/työntekijät.

Kokous voidaan pitää myös sähköisesti tai hybridimallilla. Hyvinvointialue osoittaa vanhusneuvoston toiminnalle esteettömät kokoustilat (sähköisten kokousten mahdollistaminen, hybriditilat tms.). Mikäli kokoukset vaativat sähköisiä laitteita, niin hyvinvointialue varmistaa ne osallistujille sekä kouluttaa niiden käyttöön. Hyvinvointialue vastaa kokouksista aiheutuneista kustannuksista.

Vanhusneuvoston esityslistat ja pöytäkirjat viedään hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmään. Sieltä materiaalit julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla. Kokousmateriaalit toimitetaan jäsenille toimielimen sopimalla tavalla.

Kokouskäytännöistä sovitaan tarkemmin vanhusneuvoston järjestäytymiskokouksessa.

6. Kokouspalkkiot ja matkakustannukset

Hyvinvointialueen valmisteltava asia.

7. Tehtävät ja toimenkuvat

Hyvinvointialueen vanhusneuvosto

- 1) Lisää maakunnan vanhusten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia maakunnallisessa päätöksenteossa sekä vanhuksia koskevissa palveluissa yli organisaatorajojen.
- 2) Tukee yhteistyötä Lapin kuntien ja niiden vanhusneuvostojen välillä.
- 3) Kokoaa alueensa vanhusten näkemyksiä esimerkiksi kyselyillä, järjestämällä tapaamisia ja jalkautumalla vanhusten palvelupisteisiin. Hyvinvointialueen vanhusneuvosto kokoaa aineistoa kannanotoiksi, esityksiksi tai aloitteiksi eteenpäin vietäväksi. Tässä yhteydessä vanhusneuvosto voi kutsua vanhusneuvostoon eri osa-alueiden asiantuntijoita.
- 4) Pitää yhteyttä hyvinvointialueen päättäjiin, viranhaltijoihin ja työntekijöihin sekä maakunnan muihin viranomaisiin lisätäkseen yhteistyötä ja suoria vaikuttamismahdollisuuksia.
- 5) Laatii vuosittain toimintasuunnitelman ja sen mukaisen talousarvion, joka hyväksytään hyvinvointialueen seuraavan vuoden talousarvion osana.
- 6) Antaa toiminnastaan toimintakertomuksen, jossa toteutettu toiminta kuvataan aluehallitukselle.
- 7) Laatii viestintäsuunnitelman, joka päivitetään säännöllisesti. Viestintäsuunnitelmassa vanhusneuvosto sopii viestintäkanavat ja viestintävastuut.
- 8) Voi nimetä edustajansa hyvinvointialueen muihin toimielimiin puhe- ja läsnäolo-oikeudella hallintosäännön mukaisesti.
- 9) Voi nimetä pyydettyä edustajansa alueen eri työryhmiin.

Lapin hyvinvointialue

- 1) Osoittaa toimintamäärärahat toimintasuunnitelman mukaisesti vanhusneuvoston toimintaan.
- 2) Tukee ja ohjaa toimintaa muun muassa:
 - nimeää vanhusneuvoston toimintaan vastuuhenkilöt hyvinvointialueelta
 - järjestää tarvittaessa myös perehdytystä, koulutusta ja neuvontaa toiminnan tueksi.
- 3) Varmistaa, että vanhusten näkemyksen kysyminen tehdään luontevaksi osaksi aluehallituksen, aluevaltuuston ja toimielinten työtä.

8. Voimaantulo

Tämä toimintasäntö tulee voimaan sen jälkeen, kun nimetty hyvinvointialueen vanhusneuvosto on käsitellyt toimintasäännön ja aluehallitus on päättänyt toimintasäännöstä.

Nimeämispyyntö kunnille ja saamelaiskäräjille

LAPIN HYVINVOINTIALUEEN ASUKKAIDEN OSALLISTUMIS- JA VAIKUTTAMISKEINOT - VAIKUTTAMISTOIMIELIMET

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 29 §:n mukaisesti hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 32 §:n mukaisesti aluehallituksen on asetettava:

- **nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä** nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen,
- **hyvinvointialueen vanhusneuvosto** ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi sekä
- **hyvinvointialueen vammaisneuvosto** vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi.

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 32 §:n mukaisesti vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Tämän lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita myös muita henkilöitä.

Vaikuttamistoimielinten toiminnan toimintaedellytyksistä huolehtii aluehallitus. Vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä lasten ja nuorten, ikääntyneen väestön tai vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Vaikuttamistoimielinten toiminta käynnistyy syksyllä 2022. Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet aloittavat toimintasäännösluonnoksen käsittelyn syksyllä 2022. Vaikuttamistoimielimillä on mahdollisuus esittää toimintasäännössä aluehallitukselle vaikuttamistoimielimeen nimettäväksi myös muita henkilöitä ja asiantuntijoita huomioiden kunkin vaikuttamistoimielimen luonne. Vaikuttamistoimielimien käsittelyn jälkeen toimintasäännöt viedään aluehallituksen päätettäväksi.

Aluehallitus pyytää kuntia nimeämään kunkin kunnan vaikuttamistoimielimestä, joita ovat nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto, yhden jäsenen Lapin hyvinvointialueen nuorisovaltuustoon, vammaisneuvostoon ja vanhusneuvostoon. Lisäksi saamelaiskäräjiä pyydetään nimeämään vastaavista toimielimistä yksi jäsen Lapin hyvinvointialueen nuorisovaltuustoon, vammaisneuvostoon ja vanhusneuvostoon.

Esitykset nimettävistä henkilöistä pyydetään 30.8.2022 mennessä Lapin hyvinvointialueen kirjaamoon lapinhyvinvointialue@lapha.fi.

Lisätietoa: Heljä Rahikkala, osallisuusasiantuntija helja.rahikkala@lapha.fi, 040 670 4054

Rovaniemellä xx.xx.2022

Jari Jokela

Hyvinvointialuejohtaja